

Avdelningen för juridik och handelsfrågor
Biträdande avdelningschefen Anna Holmén
Direktnr: 033-17 08 25
E-post: anna.holmen@swedac.se

Ert datum

Er referens
UD2022/12161

Utrikesdepartementet
ud.hi.remiss@gov.se

Remissvar avseende Europeiska kommissionens förslag till förordning om ett krisinstrument för den inre marknaden inklusive förslag till omnibusdirektiv och omnibusförordning med uppdatering av vissa förordningar och direktiv

Styrelsen för ackreditering och teknisk kontroll (Swedac) ansvarar för frågor om teknisk kontroll, inklusive ackreditering och frågor i övrigt om bedömning av överensstämmelse samt för samordning av marknads kontroll, reglerad mätteknik och ädelmetallkontroll. Swedac har beretts tillfälle att yttra sig över ovan nämnda remiss.

Förslag till förordning om ett krisinstrument för den inre marknaden

Swedac välkomnar Europeiska kommissionens förslag till förordning om ett krisinstrument för den inre marknaden inklusive förslag till omnibusdirektiv och omnibusförordning. I Europeiska kommissionens uppdaterade industristrategi som presenterades i maj 2021 angavs även att en effektiv marknads kontroll är central. Det krisinstrument som då nämndes skulle tas fram skulle erbjuda en strukturell lösning för att säkra tillgänglighet och fri rörlighet för personer, varor och tjänster inom kontexten av framtida kriser. Instrumentet skulle hjälpa att begränsa de negativa konsekvenserna på den inre marknaden. Det förslag som nu läggs fram motsvarar i stort de förväntningar som Swedac har haft på ett krisinstrument för den inre marknaden.

Nationell kontaktpunkt (artikel 21)

Utöver de centrala samordningskontor som ska utses i varje medlemsstat och på EU-nivå enligt artikel 5 i förslaget till förordning om ett krisinstrument för den inre marknaden, inrättas också nationella kontaktpunkter i medlemsstaterna enligt artikel 21 och på EU-nivå enligt artikel 22. Pandemin har tydliggjort vikten av samordning och kommunikation mellan berörda aktörer men även vikten av att enkel och tydlig information finns tillgänglig. Informationen behöver vara uppdaterad, korrekt och liktydig mellan olika myndigheter. Swedac ställer sig således positiv till inrättandet av de nämnda funktionerna.

Det är dock inte helt tydligt vad de uppgifter som anges för de nationella kontaktpunkterna i artikel 21 faktiskt innebär och vad de nationella

¹ Ange denna beteckning vid all kontakt med Swedac i ärendet.

kontaktpunkterna ska göra. Innebär t.ex. information om nationella restriktioner i artikel 21.1(a) den egna medlemsstatens restriktioner eller innefattar uppgiften även information om andra medlemsstaters nationella restriktioner. Vad gäller uppgiften om assistans i artikel 21.1(b) framstår den skrivningen som än mer otydlig och skulle potentiellt kunna vara en omfattande sådan. Skrivningen torde vidare kunna medföra att de nationella kontaktpunkterna har olika uppgifter utifrån de nationella förfaranden som införs. Swedac anser således att uppgifterna för de nationella kontaktpunkterna bör förtydligas i artikel 21.

Utifrån skrivningarna om de uppgifter som anges för de nationella kontaktpunkterna i artikel 21 i förslaget till förordning om ett krisinstrument för den inre marknaden kan Swedac inte uttala sig om var en sådan bör ligga. Det är dock värt att påpeka att det finns fördelar med att i så stor utsträckning som möjligt använda sig – även i kris – av de strukturer som redan är etablerade. Det är inte ett önskvärt läge att i kris aktivera en funktion som avviker från det normala uppdraget. Var de nu föreslagna kontaktpunkterna ska placeras bör enligt Swedacs uppfattning bestämmas utifrån vem som även i tider utan kris har uppgifter som mest liknar de nu föreslagna uppgifterna för att i så stor utsträckning som möjligt ha likartad organisation i såväl tider av kris som inte.

Strategiska reserver (artiklarna 12 och 32)

Swedac redovisade den 31 maj 2021 regeringsuppdraget ”*Samordning av marknadskontroll under covid-19-pandemin*”.¹ Rapporten berör flera av punkterna i förslagen. På frågor om hur marknadskontroll kan förbättras och effektiviseras även i krissituationer förde flera fram reflektioner bl.a. om behovet av beredskapslager för vissa produkter och även behovet av sådana åtgärder på EU-nivå lyftes. Swedac är således positiv till artiklarna om strategiska reserver som läggs fram i förslaget till förordning om ett krisinstrument för den inre marknaden.

Upphandling (Del V)

Det är positivt att förslaget till förordning om ett krisinstrument för den inre marknaden i del V erbjuder möjlighet i kris och under vaksamhet, för medlemsstater som så önskar, att begära att Europeiska kommissionen agerar som en central inköpsorganisation för de deltagande medlemsstaterna. Swedac har genomgående under arbetet med regeringsuppdraget mottagit synpunkter om att upphandlingsregelverket skapade svårigheter under covid-19-pandemin och att det bör klargöras vilka krav som kan ställas när EU:s inre marknad sätts ur funktion. Den sistnämnda frågan synes dock kvarstå.

Förslag till omnibusdirektiv och omnibusförordning

I den tidigare nämnda rapporten ”*Samordning av marknadskontroll under covid-19-pandemin*” var en av de slutsatser som Swedac drog just vikten av ökad samordning och samverkan mellan myndigheterna under pandemin. I de omnibusrättsakter som nu föreslås finns förslag om utökat samarbete mellan marknadskontrollmyndigheterna vid kris. Den redan etablerade samverkan mellan marknadskontrollmyndigheterna inom Marknadskontrollrådet lämpar sig väl för samverkan mellan myndigheterna i rådet även i kris.

¹ Redovisning av regeringsuppdrag, rapport ”*Samordning av marknadskontroll under covid-19-pandemin*”, Swedac REP 21:2.

I Swedacs regeringsuppdrag anges vidare bl.a. att det bör övervägas om regelverken även ska innefatta möjligheter för medlemsstaterna att frångå EU-kraven i vissa särpräglade situationer på ett mer förutsägbart och samordnat sätt. Genom omnibusrättsakterna införs nu uppdaterade bestämmelser i fem förordningar och 14 direktiv för att anpassa till kris, vilket Swedac således välkomnar.

Den fråga som uppkommer är dock om de produktområden som dessa direktiv och förordningar berör är de som är mest relevanta i en kris. Swedac har å andra sidan förståelse för att anpassningar sker på de områden där det redan finns harmoniserad lagstiftning. Vidare är det givetvis svårt att förutse vilket område nästa kris berör. Sammantaget anser Swedac att redan inbyggda anpassningar i regelverken får anses vara att föredra och att de skapar förutsättningar för den inre marknaden att stå bättre rustad inför nästa kris.

En viktig lärdom som dras i Swedacs regeringsuppdrag rör vikten av att det finns anmälda organ och provningskapacitet nationellt. Under pandemin var det inte möjligt att få hjälp från laboratorier utomlands. Det handlar om verksamhet som tar lång tid att bygga upp, varför det i en framtida kris kan bli en flaskhals om sådan verksamhet saknas. Under covid-19-pandemin handlade det om produktområden med marginell inhemsk produktion och det mesta producerades i Asien. Swedac ställer sig positiv till de artiklar som nu föreslås i kris som innebär att anmälda organ ska prioritera krisprodukter, tillfälliga produktgodkännanden, förenklad process för bedömning av överensstämmelse, prioriterad marknadskontroll m.m. En sårbarhet är dock fortfarande provningskapacitet på samhällsviktiga områden. Om anmält organ och provningskapacitet saknas på området, får de bestämmelser som införs om prioritering ingen effekt.

Swedac vill även påpeka att anmälda organ, vilka används inom vissa av de produktområden som nu omfattas av förslagen, är kommersiellt bedrivna verksamheter som för att kunna upprätthålla verksamhet behöver kunna bedriva lönsam verksamhet även i icke-kristider. Om inte kommer det vara svårt för verksamheten att upprätthålla den kompetens som krävs för att verka som anmält organ.

Förslag till omnibusdirektiv

Förslaget till omnibusdirektiv innehåller några artiklar som Swedac anser att det finns anledning att kommentera närmare nedan.

Artikel 8 och 9

Swedac välkomnar de förslag som lämnas.

Artikel 8 i omnibusdirektivet inför nya artiklar om krisförfaranden i Europaparlamentets och rådets direktiv 2014/31/EU av den 26 februari 2014 om harmonisering av medlemsstaternas lagstiftning om tillhandahållande på marknaden av icke-automatiska vågar (kapitel 5a, artiklarna 40a-g). Artikel 9 i omnibusdirektivet inför i sin tur nya artiklar i Europaparlamentets och rådets direktiv 2014/32/EU av den 26 februari 2014 om harmonisering av medlemsstaternas lagstiftning om tillhandahållande på marknaden av mätinstrument (kapitel 5a, artiklarna 45 a-g).

Swedac noterar att den nya artikel 40c i direktiv 2014/31/EU och den nya artikel 45c i direktiv 2014/32/EU inte är likalydande. I artikel 40c(4) i direktiv 2014/31/EU anges *“By way of derogation from Article 40a(3), first subparagraph, where appropriate, the national competent authority may amend the conditions of the authorisation referred to in paragraph 3 of this Article also after the deactivation or expiry of the Single Market Emergency mode.”* En motsvarande skrivning saknas i artikel 45c i direktiv 2014/32/EU. Swedac anser att diskrepansen bör lyftas och att motsvarande text bör införas i artikel 45c i direktiv 2014/32/EU.

Swedac vill vidare påpeka att artiklarna 45d och 45e i direktiv 2014/32/EU bör ange normerande dokument som alternativ till harmoniserade standarder. Normerande dokument är enligt artikel 4(4) i direktiv 2014/32/EU dokument som innehåller de tekniska specifikationer som fastställts av Internationella organisationen för legal metrologi. De har enligt artikel 14(2) samma status vad gäller presumtion i direktiv 2014/32/EU. Swedac föreslår således tillägg i artiklarna 45d och 45e i direktiv 2014/32/EU i anslutning till när harmoniserade standarder nämns även ange normerande dokument.

Slutligen har Swedac några språkliga synpunkter att framföra avseende de nya artiklar som Artikel 9 i omnibusdirektivet inför i direktiv 2014/32/EU. I början av artikel 45d i direktiv 2014/32/EU anges *“Where either:”*, vilket är en skrivning som saknas i motsvarande artiklar för övriga direktiv och som bör strykas. Vidare anges i 45e(2) i direktiv 2014/32/EU andra meningen *“They shall remain apply to [...]”*, där *“remain”* bör strykas. Vidare noterar Swedac att det synes finnas diskrepanser i skrivningar i andra nya artiklar i andra direktiv som införs genom omnibusdirektivet, varför det kan finnas skäl att generellt se över om dessa är medvetna sådana eller inte.

Detta yttrande har beslutats av chefsjuristen Anette Arveståhl efter föredragning av biträdande avdelningschefen Anna Holmén. Avdelningschefen Mikael Schmidt samt utredarna Mikael Calestam, Magnus Pedersen, Robin Lundgren och Renée Hansson har deltagit vid den slutliga handläggningen av ärendet.

Anette Arveståhl

Kopia till:
ud.registrator@regeringskansliet.se